

працюємо з вихователями

- 4** **Олена Половіна**
Як побачити красу, або
Ознайомлюємо дітей зі світом
мистецтва

Шалений ритм життя, діджиталізація та віртуальна реальність гальмують розвиток емоційного інтелекту дитини. І лише мистецтво з його гармонією, експресією, різноманітними напрямками, стилями і видами збуджує емоційний відгук на красу. Дізнайтеся, як прищеплювати любов дітей до мистецтва та спонукати їх творити власноруч

- 10** **Людмила Шелестова**
Навчаємо дитину бачити світ
у картинах художників

Ознайомтеся з авторською технологією роботи з творами живопису, яка спрямована не лише на пізнавальний розвиток дітей, а й на розвиток їхнього мовлення, творчих та естетичних здібностей, емоційної сфери

комплектуємо методичний кабінет

- 15** **Антоніна Шевчук**
Нумо, друзі, у танок! або
Хореографія в дитячому садку

Головне у статті:

- які складники містить хореографічна компетентність
- як організувати хореографічну діяльність дошкільників

- 19** **Як сприяти розвитку здібностей дітей**

скачайте пам'ятку на emetodyst.mcfr.ua

- 20** **План реалізації річного завдання за художньо-естетичним напрямом освітнього процесу**

скачайте на emetodyst.mcfr.ua

- 22** **Орієнтовна циклограма діяльності вихователя-методиста на травень**

скачайте на emetodyst.mcfr.ua

моніторимо освітній процес

- 24** **Діана Ісопенко**
Моніторинг інклюзивної освіти в дитячому садку

Плануйте перевірити ефективність роботи інклюзивних груп? Скористайтеся досвідом колег. Вони підкажуть, як організувати моніторинг і що перевірити

- 27** **Лариса Бондар, Оксана Баран**
Аналіз діяльності дитячого садка за навчальний рік

Стаття допоможе:

- проаналізувати діяльність дитячого садка
- визначити переваги та недоліки в організації освітнього процесу
- підготувати аналітичну довідку
- окреслити завдання на новий навчальний рік

- 31** **Як скласти аналітичну довідку про роботу дитячого садка**

скачайте пам'ятку на emetodyst.mcfr.ua

ГОТУЄМО ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

32 **Наталія Савінова** **Виховуємо приязні взаємини в дитячому колективі: сім дієвих прийомів**

Нерідко в колективі дошкільників виникають взаємини, які спонукають виявляти агресію та егоїзм. Як уникнути таких виявів і поліпшити взаємини між дітьми? Пропонуємо кілька прийомів

36 **Ольга Рейпольська** **Профілактика шкільної дезадаптації шестирічок**

Допомогти шестирічкам швидко пристосуватися до незвичних шкільних умов можливо, якщо вихователь і батьки підготують дітей до цих серйозних змін у їхньому житті. Розмірковуємо у статті, як полегшити адаптаційний період майбутніх першокласників

39 **Рівні адаптації дитини до школи**

скачайте пам'ятку
на emetodyst.mcfr.ua

СПІЛКУЄМОСЯ З БАТЬКАМИ

40 **Як підготувати дитину до школи: п'ять порад турботливим батькам**

скачайте буклет
на emetodyst.mcfr.ua

42 **Секрети вдалої взаємодії з малюками**

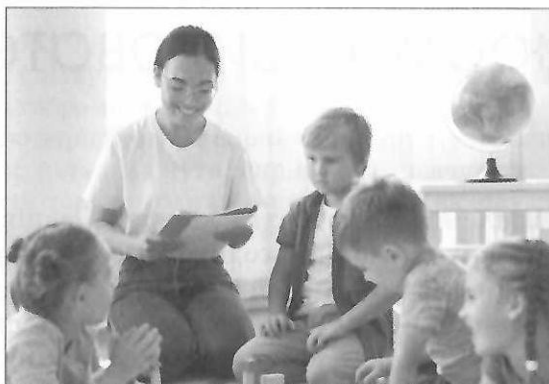

скачайте пам'ятку
на emetodyst.mcfr.ua

ПІКЛУЄМОСЯ ПРО НАЙМЕНШИХ

45 **Тетяна Пономаренко** **Менше критики, більше позитиву: оцінюйте діяльність дітей правильно!**

Коли діти раннього віку сваряться, б'ються чи навіть кусаються, простіше за все сказати: «Не чіпай! Відійди! Посиди окремо на стільчику». Але такі методи не лише не розв'язують конфлікт, а й спричиняють негативні емоції у групі. Розповідаємо, як правильно реагувати на такі ситуації та запобігти їм у подальшому

49 **Любов Артемова** **Любов до дітей — основа педагогічної майстерності**

Любов виховують любов'ю — це аксіома гуманної педагогіки. Проте не всі педагоги вміють правильно виявляти педагогічну любов до дітей. Щоб сформувати у вихователів таку професійну якість, проведіть для них семінар-практикум

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

52 **Олена Барвінок** **Крок до творчості, або Розвиваємо здібності дитини**

Складно відшукати сприятливіший період для розвитку творчих здібностей особистості, ніж дошкільне дитинство. Діти цього віку зазвичай полюбляють щось створювати, прагнуть проявити себе, не бояться пробувати нове. Завдання педагога — лише вчасно виявити творчі здібності дитини та допомогти їх розвинути. Дізнайтеся зі статті, як це зробити

55 **Наталія Вівтаник** **Перспективи та вулиці шахівниці**

У час інформаційних технологій особливого значення набуває здатність швидко орієнтуватись у величезному потоці інформації, аналізувати її та робити логічні висновки. Як сформувати такі вміння в дошкільників? У пригоді стануть ігри в шахи та шахи

ОРГАНІЗУЄМО СВЯТА

59 **Лілія Макаренко** **Світле свято Великодня**

Як урізноманітнити святкові заходи в дитячому садку? Влаштуйте разом із дітьми виставу тіньового театру за готовим сценарієм

СВЯТА Й ЦІКАВІ ПОДІЇ

62 **Що відзначити у травні**

ПІКЛУЄМОСЯ ПРО НАЙМЕНШИХ

Коли діти раннього віку сваряться, б'ються чи навіть кусаються, простіше за все сказати: «Не чіпай! Відійди! Посиди окремо на стільчику». Але такі методи не лише не розв'язують конфлікт, а й спричиняють негативні емоції у групі. Розповідаємо, як правильно реагувати на такі ситуації та запобігти їм у подальшому

Тетяна Пономаренко, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, д-р пед. наук

Менше критики, більше позитиву: оцінюйте діяльність дітей правильно

Литина раннього віку активно пізнає світ і вчиться взаємодіяти з ним. І завдання дорослих — допомогти їй опанувати навички соціально прийнятної поведінки, основи доброзичливості й гуманних міжособистісних взаємин з однолітками. Щоб розв'язати таке завдання, педагоги використовують різні методи взаємодії з дітьми. Найефективніший із них — позитивна випереджальна оцінка.

Для чого оцінювати

Педагогічна оцінка посідає значне місце у вихованні дітей раннього віку. Її використовують, щоб формувати в них позитивну поведінку, ознайомлювати із соціальними нормами та розвивати емоційну сферу. До того ж під впливом різних видів оцінювання: схвалення, подяки, нарікання — у дітей формується здатність адекватно оцінювати власні дії, вчинки, якості.

Для того щоб педагогічна оцінка була ефективною, потрібно враховувати кілька чинників. Зокрема, стан дитини, її потреби, наміри, інтереси, ступінь адаптації до оцінювання, переживання через це тощо. Важливо також враховувати вікові й індивідуальні особливості дитини. Наприклад, діти раннього віку частіше потребують схвалення своїх зусиль та успіхів. Позитивна оцінка дорослого дає їм уявлення про те, що значить бути хорошою та доброю людиною в кожній конкретній ситуації. А отже, спонукає змінювати власні наміри, робити соціально схвалюваний вчинок.

Оцінка стає для дитини орієнтиром лише за умови, що дорослий — зразок емпатійності й гуманності, завжди готовий допомогти й уважний до її переживань. При цьому він має аргументувати оцінні впливи, тому що діти сприймають кожний випадок конкретно й оцінюють його з погляду відомих їм норм моралі.

Коли дорослий високо оцінює позитивні якості дитини, у неї виникає бажання мати саме ці чесноти. Намагаючись задовольнити власні потреби в позитивній оцінці, дитина починає пишатися вміннями та якостями ще до того, як достатньо ними оволодіє. Тож пер-

шочергового значення у вихованні дітей раннього віку набуває позитивна випереджальна оцінка.

Як робити не слід

Більшість педагогів знає про важливу роль позитивної оцінки в розвитку дитини раннього віку. Але вони не завжди застосовують її на практиці. Розгляньмо приклади взаємодії з дітьми, протилежні позитивній випереджальній оцінці. Тож як робити не слід?

Вдаватися до авторитарного стилю спілкування. У групах дітей раннього віку педагоги приділяють багато уваги тому, як організувати дітей і провести режимні моменти — одягти на прогулянку, вкласти спати тощо. Вони вважають, що через недостатній досвід дітей, їх певну безпорадність і неорганізованість авторитарні способи спілкування ефективніші.

Діти збираються на прогулянку. Тарас не вдягається, бігає по роздягальні, штовхає дітей та не реагує на зауваження вихователя. Вихователь підвищує голос: «Залиш усіх у спокої! Зараз же іди вдягайся!» Хлопчик на кілька хвилин заспокоюється і знову починає бігати.

Використовувати покарання. Часто педагоги за погану поведінку саджають дитину на стілець окремо від інших чи забороняють гратися. Це спричиняє в дитини не почуття сорому та покаєння, а страх, сльози, роздратування й негативізм.

Застосовувати негативну оцінку. Зазвичай негативні оцінні впливи використовують педагоги з авторитарним стилем спілкування. При цьому вони часто формулюють оцінки у прямій жорсткій формі: погрози, обурення, докори тощо.

Діти збираються на прогулянку. Оля не встигла вдягнутися. Вихователь звертається до дітей: «Так, усі вдягнулися на прогулянку? Зараз виходимо. А ти так і йди на мороз роздягнена, так і йди!» Оля починає плакати. Вихователь: «Не плач! Так і підеш!» Діти мовчки слухають і виходять на прогулянку. Оля залишається з помічником вихователя, який допомагає їй одягнутися.

Ігнорувати позитивні вчинки дітей. На жаль, більшість дітей раннього віку рідко виявляють доброзичливість до однолітків. Але навіть коли виявляють, педагоги цього не помічають або помічають, та ніяк не оцінюють.

Загалом у педагогів багато можливостей використати позитивні оцінні впливи, щоб встановити доброзичливі взаємини між дітьми. Проте часто вони ними нехтують. Чому? Можливо, бояться непослуху, якщо відмовляться від авторитарної поведінки. Або просто не знають, як і навіщо це робити. Саме тому ми підготували рекомендації, як використовувати позитивну випереджальну оцінку під час роботи з дітьми раннього віку.

Чому важливо оцінювати позитивно

Позитивна випереджальна оцінка — ефективний метод виховання дітей раннього віку. Адже коли педагог випереджає успі-

хи дитини й наділяє її доброзичливими якостями, дитина не лише сповнюється почуттям гордості і задоволення, а й змінює негативне ставлення до однолітків на позитивне.

За допомогою позитивної випереджальної оцінки педагог передає етичну інформацію, яку має засвоїти дитина, визначає наступні її дії та спонукає до їх виконання. Якщо регулярно використовувати у групах дітей раннього віку позитивну випереджальну оцінку, поступово діти застосовуватимуть засвоєні соціально-моральні уявлення про доброзичливе ставлення до однолітків у реальних вчинках.

Позитивна випереджальна оцінка чинить непрямий вплив на всіх дітей групи. Навіть якщо педагог оцінює поведінку іншого, усі діти засвоюють етичну інформацію. До того ж така оцінка може викликати бажання мати якості, притаманні однолітку.

Отже, позитивна випереджальна оцінка допомагає дітям засвоїти уявлення про доброзичливі взаємини з однолітками, а відтак — здійснювати доброзичливі вчинки.

Як оцінювати вчинки дітей

Основна функція позитивної випереджальної оцінки — висловити впевненість у тому, що дитина хороша, та повідомити їй способи вияву доброзичливості до однолітка. Так дитина відчуває гордість через схвалення дорослого й упевнено допомагає, заспокоює, жаліє тощо.

Позитивну випереджальну оцінку використовуйте в комплексі з вербальним описом як утруднень однолітка та його негативного емоційного стану в складних ситуаціях, так і його позитивних переживань у ситуаціях успіху, комфорту.

Хлопці сваряться й кожен тягне до себе машинку. В іграшки відпадає колесо. У руках Антона залишається машинка, а Женя тримає колесо. Вихователь: «Що ж тепер буде? Не поступилися, не стали гратися разом. Ось і зламали машинку. Тепер із нею грати незручно. Проте я впевнена: якщо ви разом поміркуєте, то зможете полагодити машинку й вигадаете спільну цікаву гру». Хлопчики лагодять машинку та продовжують грати разом.

Впливайте на поведінку дітей відповідно до їхніх індивідуальних особливостей. Значну увагу приділяйте дітям із низьким рівнем розвитку моральних уявлень, які часто виявляють недоброзичливість. Великої турботи потребують і пасивні діти. Тому залучайте їх до ситуацій, що сприяють виявам гуманності, людяності, добра.

Використовуйте позитивну випереджальну оцінку під час режимних моментів як для індивідуального впливу на дитину, так і для

впливу на дитячий колектив. А також — під час самостійної ігрової діяльності. Якщо діти під час ігор почуваються пригнічено, самотньо, частіше спілкуються з дорослим, допоможіть їм налагодити контакти з однолітками. А ще застосовуйте позитивну випереджальну оцінку, щоб запобігти недобррозичливим виявам дітей або скорегувати їхню поведінку.

У групі двоє хлопців, які часто порушують дисципліну. Вихователь звертається до них: «Андрію і Миколко, переконана, що ви уважні, дбайливі та добрі хлопці. Ви знаєте, як потрібно грати, щоб не заважати іншим, і можете стати прикладом для решти дітей». Хлопці заспокоюються та певний час грають спокійно, демонструючи приклад іншим.

Однак дитині раннього віку нелегко перебороти свої бажання. Тому якщо помічаєте, що дитина виявляє впертість і починає нервувати, залиште її на певний час у спокої. Поверніться до ситуації пізніше, продемонструйте переваги доброзичливих учинків та підкріпіть їх позитивною випереджальною оцінкою.

Наталка вийшла на прогулянку з паличками різноколірної крейди, книжкою та повітряною кулькою, які принесла з дому. Проте ні з ким не грає, тримає свої речі. На пропозиції вихователя пограти з дітьми відмовляється. Через деякий час вихователь знову звертається до дівчинки: «Я гадаю, що ти крейдою намалюєш гарний малюнок, спробуй. А якщо ти запросиш помалювати друзів, то ви розфарбуєте весь майданчик і перетворите його на чарівну галявину. Переконана, що це будуть гарні малюнки». Наталка неохоче починає малювати. Поступово до неї приєднуються інші діти. Вони жваво коментують зміст малюнків. Вихователь: «Діти, які гарні малюнки ви разом намалювали! Подякуймо Наталці, що вона поділилася з нами крейдою!» Дівчинка усміхається та продовжує грати з дітьми.

Коли педагог застосовує позитивну випереджальну оцінку, в дитини не виникає протесту проти його пропозицій. Навпаки, оцінка допомагає подолати особистісний внутрішній конфлікт і відчувати гідність і гордість. А підказаний спосіб вияву доброзичливості дитина сприймає легко й добровільно.

Отже, позитивні та негативні оцінні впливи формують уявлення дітей про те, як необхідно чинити під час спілкування з однолітками. Тому педагоги мають відмовитися від авторитарної позиції, недоцільних для дітей раннього віку вимог, вказівок, покарань, інструкцій, наказів тощо і застосовувати натомість позитивну випереджальну оцінку. Так вони зможуть досягти значних успіхів у соціалізації дітей раннього віку.